

Noordduinen geplaagd door rimpelroos

De Noordduinen, een smalle strook duin tussen Callantsoog en Den Helder, worden gekoesterd door Landschap Noord-Holland vanwege hun bijzondere karakter: het zijn zogenoemde grijze duinen, kaal, open en subtiel begroeid met mosjes, korstmossen en bescheiden planten als duizendguldenkruid en duinroos. Het duin is bijzonder geschikt als leefgebied voor konijnen en tapuiten. Maar dit Natura-2000-gebied dreigt overwoekerd te raken door rimpelroos, een geïmporteerde Oost-Aziatische soort, bestand tegen zout, vraat en overstuiving en geschikt als consoliderende bermplant. Deze plant wortelt echter tot tweeëneenhalve meter diep en breidt zich jaar na jaar steeds verder uit. Aan de beheerder de taak deze exoot te bestrijden. Uitgraven, zo dat al afdoende zou zijn, mag niet want de Noordduinen zijn een Aardkundig Monument. Maaien helpt niet. Het ziet ernaar uit dat alleen een chemisch bestrijdingsmiddel zou kunnen helpen. Experimenten met Round-up hadden onvoldoende resultaat. Beheerder Roelf Hovinga experimenteert nu met Garlon (Triclopyr) in combinatie met maaien. Landschap Noord-Holland waarschuwde in de nazomer openlijk bramenplukkers voor het bestrijdingsmiddel en toen waren even de rapen gaar. Wie ook maar iets tegen de natuurbeschermende activiteiten van Landschap Noord-Holland zou kunnen hebben, protesteerde nogal heftig tegen dit gebruik van gif, iets wat in deze bollenteeltstreek een gevoelig onderwerp is. Zelfs de provinciale politiek bemoeide zich ermee bij monde van de Partij voor de Dieren. Eind vorig jaar heeft Landschap Noord-Holland een breed, internationaal symposium georganiseerd over de vraag hoe in duingebieden opdringerige exoten te bestrijden, een probleem dat in meer duingebieden speelt.

Rimpelroos. Foto: Joost Bouwmeester

Recensies

De grauwe klauwier

De grauwe klauwier is een opvallende en intrigerende vogelsoort die in Nederland van oudsher in kleinschalige cultuurlandschappen broedde. Ook in de duinen kwam deze zomergast vroeger veel voor. Thijsse schrijft eind 19e eeuw over de vogels op Texel, waaronder ook de 'roode klauwier'. In 1910 schrijft hij over de grauwe klauwier dat deze 'algemeen' is in de vastelandsduinen en op de hogere zandgronden, 'vrij algemeen, maar niet opvallend' op de Wadden en 'weinig' voor kwam op kleigronden. Hoe anders is dat nu: in de loop van de 2e helft van de 20e eeuw is de grauwe klauwier in ons land door intensivering en schaalvergroting in de landbouw zo enorm achteruit gegaan dat hij in de jaren 80 bijna op de rand van uitsterven stond. Ook in de duinen kwam de soort niet meer tot broeden. Gelukkig bleef een populatie in het Bargerveen standhouden. Hoe kon dat? Waarom daar wel? Deze vraag was niet zo maar te beantwoorden, en heeft ertoe geleid dat vanaf de jaren 90 steeds meer onderzoek is verricht naar de ecologie van de grauwe klauwier. Het blijkt een indicatorsoort voor natuurkwaliteit, omdat hij afhankelijk is van een gevarieerd leefgebied met veel grote insecten als voedsel. Natuurherstelprojecten dragen hier aan bij, zodat de grauwe klauwier in sommige gebieden inmiddels weer een voorzichtig herstel laat zien. Ook in de vastelandsduinen zijn in de afgelopen jaren weer enkele broedparen van de grauwe klauwier gesignaleerd. Van echt (duurzaam) herstel kunnen we hier echter (nog?) niet spreken. In dit boek worden alle aspecten van de grauwe klauwier behandeld: van balts tot predatie, van ringonderzoek en voedselsituatie tot knelpunten in beheer, zowel in Nederland als Vlaanderen. Dit alles met verhelderende grafieken en vele fraaie foto's geïllustreerd. Het boek is daardoor een fijne mix tussen diepgang en toegankelijkheid, en een aanrader voor iedereen die van vogels houdt. Ook voor natuurbeschermers. Een boek dat tot nadenken stemt over de inrichting van het huidige Nederlandse landschap, en tevens uitnodigt om er zelf op uit te gaan!

De grauwe klauwier, ambassadeur voor natuurherstel. Arnold van den Burg, Marijn Nijssen, Marten Geertsma, Stef Waasdorp en Dries Van Nieuwenhuysse. KNNV Uitgeverij, Zeist, 2011; 112 pagina's. 21 x 23,3 cm. ISBN 9789050113991. € 19,95

RECENSENT: ANTJE EHRENBURG

De Wadden, een geschiedenis

Een ieder die wel eens op een Waddeneiland is geweest zal erkennen dat de Wadden een bijzonder stuk Nederland zijn: het unieke landschap, de overtocht, het vrije gevoel. Met het boek 'De Wadden, een geschiedenis' is nu ook de bijzondere geschiedenis van deze woeste en veranderlijke uithoek van Nederland kleurrijk in beeld gebracht. Auteur Mathijs Deen schetst in dit boek vanuit zeer verschillende perspectieven een caleidoscopisch beeld van het gebied en wat zich daar in de loop der eeuwen allemaal heeft afgespeeld. Hij houdt daarbij een chronologische volgorde aan, te beginnen na de laatste ijstijd toen smeltwater de Noordzee begon op te vullen en een waddenkust ontstond. Vervolgens neemt hij ons mee van Romeinen, Vikingen, Friezen en kloosterlingen tot Doopsgezinden, walvisvaarders, Franse bezetting, 19e eeuwse schipbreukelingen naar de moderne tijd met Duitse bezetters en badgasten. Het boek is nadrukkelijk geen volledige en uitputtende geschiedenis van het hele gebied, maar wil een beeld schetsen van hoe het op de eilanden en de Wadden geweest is door enkele verhalen te vertellen. Ondanks de anekdotisch insteek van het boek wordt de gemeenschappelijkheid van de eilanden goed in beeld gebracht. Want veel van de verhalen hebben zich op alle eilanden afgespeeld. Bijzonder is ook dat aspecten uit het verleden worden geschetst die de meesten van ons niet kennen of niet associëren met de Wadden. De auteur hanteert zeer beeldrijk taalgebruik, en hoewel de grote historische lijnen kloppen, hebben met name de eerste hoofdstukken daardoor een behoorlijk gehalte aan verzonnen en nogal karakteriserende beelden. Het poëtisch taalgebruik leidt daarbij soms tot zinnen die wel heel erg lang en uitgesponnen zijn. Opvallend is dat in de latere hoofdstukken - waar de auteur kan putten uit meer en beter historisch materiaal en tevens uit mondelinge verhalen van betrokkenen - het boek enorm aan kracht wint, meer nuance krijgt en veel geloofwaardiger overkomt. Al met al een kleurrijk beeld van een boeiend gebied met een nog boeiender geschiedenis. Kortom, voor wie van de Wadden houdt is dit een heerlijk boek!

De Wadden, een geschiedenis. Mathijs Deen. Uitgeverij Thomas Rap, Amsterdam, 2013; 336 pagina's. ISBN 9789400401877 paperback € 19,90

RECENSENT: ANTJE EHRENBURG

De NJN natuurlijk!

Acht dagen de natuur in op Terschelling: in de zon over strand wandelen, schelpen zoeken en als het te warm wordt een verfrissende duik in de zee nemen!

Kijk op www.zomerkampen.njn.nl en geef je op!

Foto: Janko van Beek

Duin & water ontdekken en beleven

De Tapuit - Bezoekerscentrum Dunea voor jong en oud!

Activiteiten binnen en buiten
Educatieve informatie, opgezette dieren, excursies, speelbos, waterspeelplaats, kinderspeurtochten, etc.

www.dunea.nl
www.facebook.com/DeTapuit
Twitter: @detapuit

dunea DUIN & WATER

Uw donatie 2014

Help Duinbehoud de duinen te beschermen!

Eind 2013 heeft u van ons het verzoek gekregen om uw jaardonatie 2014 over te maken. Velen van u hebben dat reeds gedaan, hartelijk dank daarvoor!

Voor wie zijn donatie 2014 nog niet heeft overgemaakt: we verzoeken u dat alsnog te doen. Maak dus vandaag nog uw donatie 2014 over op rekening NL92INGB0004016298 t.n.v. Stichting Duinbehoud te Leiden (minimaal € 21,- voor particulieren). Met veel dank!

Puur water & natuur

Handen uit de mouwen

Regelmatig organiseert PWN duinwerkdagen, want het open duin wordt bedreigd. Het groeit dicht met bomen en stuiken. PWN wil het unieke duinecosysteem met zijn bijzondere planten en dieren graag behouden. Help mee om dit door te geven aan de toekomst en kom een handje helpen. Kijk op www.pwn.nl/vrijwilligers voor data en aanmelden.

Iedereen kan meehelpen! Kinderen (vanaf 8 jaar) werken samen met ouders. PWN helpt bij de werkzaamheden en zorgt voor voldoende gereedschap en handschoenen. Regelmatig zijn er pauzes, waarbij gezorgd wordt voor koffie, thee, limonade en soep. Een duinwerkdag start om 10.00 uur en rond 15.15 uur eindigen de werkzaamheden. Neem zelf een lunchpakket mee, trek stevige schoenen en goede werkkleding aan.

www.pwn.nl

PWN